

2009. március 26., csütörtök

20. figyelmeztet, hogy a magatartási kódexekben, illetve a munkajogi szabályokban, az állami hatóságok által elfogadott magatartási kódexekben, szabványokban és iránymutatásokban, valamint az érvényben lévő kollektív szerződésekben megfogalmazott rendelkezések ütközhetnek, átfedésben lehetnek egymással, illetve ismételhetik egymást; ezért hangsúlyozza, hogy a vállalkozásoknak elsősorban a nemzetek feletti szervezetek (OECD, ILO) szintjén, valamint a nemzeti és ágazati szinten megfogalmazott magatartási kódexekhez, szabványokhoz és iránymutatásokhoz kell tartaniuk magukat;
21. emlékezteti az összes érintettet, különösen pedig a munkáltatókat, hogy tájékoztatási és konzultációs kötelezettségük van a munkavállalók felé, valamint biztosítaniuk kell megfelelő részvételüket a döntéshozatalban, amely kötelezettségeket a közösségi és nemzeti jogi eszközök róják rájuk;
22. javasolja, hogy a termelési lánc alvállalkozásainak munkavállalói részére nemzeti szinten jogszabályban legyen biztosítva a családi élet munkával való összeegyeztethetősége, és hogy a szülési és szülői szabadságról szóló irányelveket hatékonyan hajtsák végre;
23. felszólítja a Bizottságot, hogy biztosítsa a munkavállalók kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv betartását, szükség esetén beleértve a jogsértési eljárások megindítását is; felszólítja továbbá a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el intézkedéseket a kiküldött munkavállalók információkhoz való hozzáféréseinek javítására, a tagállamok közötti koordináció és igazgatási együttműködés megerősítésére, beleértve a tagállamokban működő kapcsolati irodák szerepének tisztázását, valamint a 96/71/EK irányelv hatékony végrehajtását akadályozó, határokon átnyúló problémák megoldására;
24. hangsúlyozza, hogy az alvállalkozás lehetséges negatív szociális következményei elleni küzdelem erősíthető a munkáltatói szervezetek és a szakszervezetek közötti párbeszéd javításával;
25. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

Az európai élelmiszerárak

P6_TA(2009)0191

Az Európai Parlament 2009. március 26-i állásfoglalása az európai élelmiszerárakról (2008/2175(INI))

(2010/C 117 E/30)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az EK-Szerződés 33. cikkére,
- tekintettel az „Élelmiszerárak Európában” című, 2008. december 9-i bizottsági közleményre (COM(2008)0821),
- tekintettel a termelési költségek és a fogyasztók által fizetett árak közötti különbségekről szóló, 2007. október 20-i tanulmányára,
- tekintettel a Bizottság „Az európai élelmiszeripar versenyképessége. Gazdasági és jogi értékelés” című, 2006. november 28-i tanulmányára,
- tekintettel „Az emelkedő élelmiszerárak jelentette kihívás kezelése – Irányvonalak az uniós fellépés számára” című, 2008. május 20-i bizottsági közleményre (COM(2008)0321),

2009. március 26., csütörtök

- tekintettel az Európai Unióban működő nagy élelmiszer-áruházak hatalmi visszaéléseinek vizsgálatáról és jogorvoslásáról szóló, 2008. február 19-i írásbeli nyilatkozatára ⁽¹⁾,
  - tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „A nagyáruházi szektor – Tendenciák és a termelőkre és fogyasztókra gyakorolt hatások” című, 2005. április 7-i véleményére ⁽²⁾,
  - tekintettel a Bizottság „Zöld könyv az EK versenypolitikájában alkalmazott vertikális korlátozásokról”, című 1997. január 22-i zöld könyvére (COM(1996)0721),
  - tekintettel az emelkedő élelmiszer- és takarmányárakról szóló, 2007. október 25-i állásfoglalására ⁽³⁾,
  - tekintettel a közös agrárpolitika folyamatban lévő állapotfelmérésére (KAP),
  - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
  - tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság jelentésére (A6-0094/2009),
- A. mivel az Európai Unió és a világ a közelmúltban az élelmiszerárak nagyfokú ingadozását tapasztalta, amely részben jelentős élelmiszerár-emelkedéssel járt, és amelynek a mezőgazdasági ágazatra gyakorolt hatása nem egyértelmű: míg egyesek hasznot húztak az árak emelkedéséből, addig mások –többnyire az állattenyésztői és az élelmiszer-feldolgozói oldalról – jóval magasabb költségekkel kénytelenek számolni,
- B. mivel a nyersanyagokkal – mint a műtrágyákkal és a növényvédő szerekkel – kapcsolatos áremelkedések következtében jelentősen megnöttek a mezőgazdasági termelési költségek, és annak ellenére, hogy a termelői árak meredeken estek, ez nem jár együtt az említett termelési költségek ugyanilyen mértékű csökkenésével,
- C. mivel a mezőgazdasági termékek árának csökkenése nem jár együtt a termelési költségek csökkenésével, így a mezőgazdasági termelők tarthatatlan pénzügyi helyzetbe kerülnek, és jövedelmezőség híján sokan felhagynak a termeléssel,
- D. mivel egyes tagállamokban megállapítást nyert, hogy a nagy gyártók ugyanazon termékekre igen eltérő árakat határoztak meg,
- E. mivel a fogyasztói és a termelői árak között uniószerre jelentős különbségek figyelhetők meg, ami néhány esetben nem magyarázható a termékek feldolgozásához, forgalmazásához és értékesítéséhez kapcsolódó költségekkel,
- F. mivel az árak és alakulásuk elemzésénél a teljes ellátási láncot figyelembe kell venni; mivel az élelmiszer-ágazat széttagolt, az ellátási lánc pedig igen sokrétű, és számos közvetítő kereskedőt foglal magában,
- G. mivel az elmúlt évek során néhány nagy feldolgozó vállalat növelte piaci részesedését,
- H. mivel az élelmiszer-ellátási lánc versenyszerkezete az elmúlt években jelentős átalakuláson ment át, és növekedett az élelmiszergyártók, illetve a nagy- és kiskereskedők közötti koncentráció szintje,

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0054.

⁽²⁾ HL C 255., 2005.10.14., 44. o.

⁽³⁾ HL C 263 E., 2008.10.16., 621. o.

2009. március 26., csütörtök

- I. mivel az uniószerter tapasztalt tények arra engednek következtetni, hogy egyes nagy áruházak vásárlóerejüket a beszállítóknak fizetett árak fenntarthatatlan szintre történő lenyomására és tisztességtelen feltételek kiszabására használják fel; mivel a nagy élelmiszer-áruházak egész Európában egyre inkább a mezőgazdasági termelők és egyéb beszállítók uniós fogyasztókhöz való eljutását ellenőrző „kapuőrökké” válnak,
- J. mivel a fogyasztói árak az Európai Unióban átlagosan ötszörösét teszik ki a mezőgazdasági termelő által kapott áraknak; mivel az uniós mezőgazdasági termelők ötven évvel ezelőtt az élelmiszerek kiskereskedelmi árának megközelítőleg felét kapták kézhez, amely arány – az élelmiszerek feldolgozottsági fokának határozott növekedésével együtt járva – napjainkra drámai mértékben lecsökkent,
- K. mivel bár a KAP finanszírozása az évek során hozzájárult az alacsonyabb fogyasztói árak biztosításához az Európai Unióban, az is megfigyelhető, hogy a mezőgazdasági ágazatban bekövetkezett árcsökkenés ellenére a fogyasztói árak továbbra is magasak, illetve továbbra sem csökkennek,
- L. mivel a nagyfokú önellátás biztosítása az EU-ban stratégiaileg kívánatos; mivel ezzel összefüggésben törekedni kell az élelmiszerellátásunkat biztosító Európai Unió elsődleges termelők helyzetének megerősítésére,
- M. mivel a mezőgazdasági termelők és az ellátási lánc többi szereplője között a tárgyalási erő tekintetében meglévő egyensúlyhiány tartósan erős nyomást eredményezett a mezőgazdasági termelők árrésére,
1. úgy véli, hogy a EK-Szerződéssel összhangban EU közérdek a termelői és fogyasztói árak megfelelő szinten tartása és a tisztességes verseny biztosítása, különösen olyan stratégiai árucikkek tekintetében, mint a mezőgazdasági és az élelmiszeripari termékek;
  2. úgy véli, hogy miközben a fogyasztók a versenynek köszönhetően versenyképes áron juthatnak élelmiszerekhez, a mezőgazdasági termelők számára is biztosítani kell a stabil jövedelmet, amely fedezni az előállítási költségeket és a termelők munkájáért járó méltányos javadalmazást, többek között a jó minőségű élelmiszerekkel való ellátás biztonságának szavatolása érdekében;
  3. úgy véli, hogy egy sor tényező befolyásolja az ártranszmissziós mechanizmust, valamint a termelői és a fogyasztói árak közötti különbséget; ilyen tényezők lehetnek például az ellátási láncban résztvevő gazdasági szereplők, köztük a gyártók, a nagykereskedők és a kiskereskedők értékesítési magatartása, a nem mezőgazdasági költségek aránya (pl. energia és munkaerő), a jogi és szabályozási keret, a termék romlandó jellege, a termék feldolgozási, értékesítési és kezelési szintje vagy a fogyasztók vásárlási preferenciái;
  4. úgy véli, hogy az ártranszmissziós mechanizmust, valamint a termelői és a fogyasztói árak közötti különbséget leginkább befolyásoló tényezők között meghatározó szerepet játszik a teljes élelmiszer-ellátási láncra kiterjedő fokozódó koncentráció, a termékek feldolgozottsági foka, az egyéb külső költségtényezőkkel kapcsolatos áremelkedések, továbbá a mezőgazdasági árakkal kapcsolatos spekuláció; ezért ismételt megerősíti a piacsabályozó intézkedések jelentőségét, amelyekre soha nem volt annyira szükség, mint a jelenlegi helyzetben;
  5. egyetért a Bizottsággal abban, hogy az élelmiszerárak emelkedésében fontos szerepet játszik a kereslet és kínálat alakulása, valamint az élelmiszer-ellátási lánc működési hiányosságai; hangsúlyozza azonban, hogy ehhez a pénzpiaci spekuláció is jelentősen hozzájárult, mivel az torzulásokhoz vezetett az árképzési mechanizmusban;
  6. felhívja a Bizottságot, hogy a termelési és az elosztási láncban érvényesített haszonkulcsok mértékének felmérése céljából minél hamarabb készíttessen tanulmányt, ahogyan azt a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság korábbi javaslata alapján a költségvetési eljárás során a 2009. évi költségvetési tervben meghatározták; úgy véli, hogy ez lenne a láncon belüli átláthatóság elősegítésének irányába tett első lépés;
  7. sajnálatát fejezi ki a mezőgazdasági piac vonatkozásában alkalmazott EU közösségi intervenciók intézkedések fokozatos megszüntetése miatt, hiszen ez jelentősen hozzájárul az erős áringadozásokhoz; úgy véli, hogy a stabilabb termelői bevételek és a megfizethető fogyasztói árak biztosítása érdekében új piacsabályozási intézkedéseket kell bevezetni;

2009. március 26., csütörtök

8. úgy véli, hogy a mezőgazdasági ágazat és az agrár-élelmiszeripari piac stabilitásának biztosítása és az elfogadható árakkal működő, fenntartható EU mezőgazdasági termelés fenntartása érdekében a KAP keretében olyan piacszabályozási intézkedésekre van szükség, amelyekkel az eladási árak és a termelési tényezők tekintetében egyaránt elkerülhető az állandó ingadozás;

9. úgy véli, hogy bár teljesen ésszerű a Bizottság részéről, hogy a termelékenység tekintetében összehasonlíttja az Európai Uniót és az USA-t, ez azonban mégsem szolgálhat kizárólagos alapként az uniós élelmiszerágazat (főleg a mezőgazdasági termelés és a feldolgozóipar) termelékenysége látszólagos mértékének meghatározásában; hangsúlyozza, hogy az Európai Unió mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazata jelentős mértékben különbözik az Egyesült Államokétól a fajták és a területek, illetve az uralkodó feltételek és az érvényes szabályok tekintetében egyaránt;

10. úgy véli, hogy ösztönözni kell az elsődleges mezőgazdasági ágazat versenyképességének és innovációs erejének erősítését, mivel ez az elsődleges termelők számára lehetővé teszi gazdálkodásuk diverzifikálását, valamint csökkenti a termelési és az elosztási lánc többi tagjától való függőséget;

11. úgy véli, hogy a mezőgazdasági termelés kínálatának termelői szerveződések, szövetkezetek vagy hasonló szervezetek útján történő koncentrációja lehetővé tenné, hogy e kínálat élelmiszerláncban betöltött súlyát újra meghatározzák, miáltal a mezőgazdasági termelők tárgyalóereje erősödne, termékeik nagyobb hozzáadott értékkel rendelkeznének, az értékesítési csatornák pedig közelebb kerülnének a fogyasztókhoz;

Élelmiszerpiaci hiányosságok

12. rámutat arra, hogy az agrár-élelmiszeripari ágazatban különösen jövedelmező a nagy piaci erő, egyrészt a mezőgazdasági kínálat árának rugalmatlansága, másrészt pedig a fogyasztói kereslet miatt;

13. aggódik az olyan értékesítési gyakorlatok miatt, mint például az árucikkek előállítási költségük alatti áron történő eladása, minél több vásárló áruházba csalogatása érdekében; támogatja az élelmiszerek előállítási költségük alatti áron történő eladásának betiltását, és támogatja azon tagállamokat, amelyek már be is vezettek ilyen intézkedéseket; több EU fellépést szeretne az agresszív árképzés, valamint az olyan egyéb versenyellenes gyakorlatok, mint például a termékcsatolás és a piaci erőfölénnyel való visszaélés bármely más formája ellen;

14. úgy véli, hogy a költségeknél alacsonyabb árakat – ami már önmagában sem jövedelmező a vállalatok számára – csak a nagy (diverzifikált) vállalatok képesek fenntartani rövidebb ideig, és azt is csak a piaci versenytársak kiszorításának céljával; véleménye szerint ez a gyakorlat hosszú távon sem a fogyasztó, sem a piac egésze számára nem előnyös;

15. továbbá aggódik olyan esetek miatt, amelyekben a kereskedelem kihasználja piaci erejét; ezek közé tartozik például a belistázási díj, a polcpénz, a kilistázással fenyegetés, a már eladott árukra vonatkozó visszamenőleges árendemény, a kereskedelmi reklámköltségekhez való jogtalan hozzájárulás vagy a kizárólagos beszerzési megállapodásokhoz való ragaszkodás;

16. hangsúlyozza, hogy egyes tagállamokban az értékesítés vásárlói és eladói oldala egyaránt koncentrált, ami súlyosbítja a piac torzulását;

17. hangsúlyozza, hogy a KAP reformja és különösen a szétválasztás tükrében a mezőgazdasági termelők arra vonatkozó döntését, hogy mit termeljenek, a piaci jelzések fogják leginkább befolyásolni, amelyeket nem torzíthat a kiskereskedelem túlzott koncentrációja; hiszi, hogy az EU élelmiszer-behozatalának növekedése valószínűleg csökkenteni fogja a mezőgazdasági árakat;

18. felhívja a figyelmet arra, hogy a kereskedők a haszonkulcs növelése érdekében hasznot húzhatnak olyan címkékből, mint például a méltányos kereskedelemből származó terméket jelölő címkék; ezért kéri, hogy e gyakorlatok korlátozása, valamint e címkék használatának ellenőrzése érdekében a méltányos kereskedelem támogatására és fejlesztésére dolgozzanak ki Európai Unió szintű stratégiát;

2009. március 26., csütörtök

19. elismeri, hogy az élelmiszerellátási lánc különböző szintjein jelentkező piaci koncentráció rövid távon az élelmiszerek alacsonyabb árszínvonalához vezethet, közép- és hosszú távon azonban ügyelni kell arra, hogy ez ne károsítsa a szabad versenyt, és ezáltal ne szoruljanak ki a kistermelők a piacról, valamint ne csökkenjen a fogyasztók rendelkezésére álló választék;
20. felhívja a figyelmet arra, hogy az élelmiszer-ágazatban számos kkv rendkívül kiszolgáltatott helyzetben van, különösen akkor, ha nagymértékben függ egyetlen nagyvállalattól; megjegyzi, hogy az élelmiszerellátási láncban részt vevő nagyvállalatok gyakran negatív árversenyt alkalmaznak számos beszerző között, és a kisebb vállalatoknak életben maradásuk érdekében csökkenteniük kell költségeiket és árásüket, ami a gyakorlatban a mezőgazdasági termelőknek fizetett árak csökkentésével, a kkv-k által elérhető piacok és elosztási csatornák csökkenésével, kevesebb alkalmazottal és a fogyasztóknak szánt termékek alacsonyabb minőségével jár együtt;
21. aggodalmát fejezi ki az élelmiszerekkel kapcsolatos pénzüpi spekuláció növekedése miatt; felhívja a Bizottságot, hogy kezdjen vizsgálatokat e kérdésben; várakozással tekint az élelmiszeripar versenyképességével foglalkozó magas szintű csoport következtetései elé, és bátorítja e csoportot arra, hogy javasoljon hatékony intézkedéseket a piaci kiegyensúlyozatlanságok orvoslására;
22. fenntartásainak ad hangot a Bizottság azon következtetésével kapcsolatban, hogy a pénzüpi spekulációk nem játszottak jelentős szerepet az árképzési folyamatban; úgy véli, hogy a Bizottságnak kezdeményezéseket kell tennie az alapvető mezőgazdasági termékek határidős piacainak fokozottabb felügyeletére;
23. úgy véli, hogy a Bizottság jelenleg egyoldalúan értelmezi a rendelkezésre álló adatokat, mivel nem veszi figyelembe a spekulatív befektetések határidős piacokra gyakorolt lehetséges hatásait, köztük az alábbiakat:
- a végső fogyasztók (termelők és fogyasztók) által fizetendő árak emelkedése, ami az árak alakulásával kapcsolatos indokolatlan várakozásokból ered,
  - visszatartó és további bizonytalansági tényezők kialakulása a mezőgazdasági termékekre támaszkodó újonnan alapított és a kis termelő vállalkozások vonatkozásában, ami valószínűleg ahhoz vezet, hogy a piacra jutás, valamint bizonyos piacokon a verseny erősödése tekintetében akadályok keletkeznek,
  - a mezőgazdasági termékek eladásából származó felesleg közvetítők és spekulánsok javát szolgáló és a mezőgazdasági termelők/gyártók rovására történő méltánytalan (társadalmi és földrajzi) újraelosztása;
24. hangsúlyozza, a Bizottság értékelésével ellentétben még nagyobb szükség van a határidős piacokra vonatkozó új szabályozás mérlegelésére, mivel már megmutatkoznak annak jelei, hogy a spekuláció már problémákat okoz az alapvető élelmiszerek árait, illetve ennek folytán a piacokat és az ezekre támaszkodó termelő vállalkozásokat tekintve;
25. úgy véli, hogy a Bizottság az elmúlt öt évben jobb versenyjogi rendelkezések bevezetése és a meglévő szabályok végrehajtása révén egyaránt javított a kartellek felügyeletén; úgy gondolja, hogy az engedékenységi kérelmek, a vitarendezési eljárások, az igazságügyi informatika és egyéb hasonló intézkedések fontos hozzájárulást nyújtottak; mindemellett úgy véli, további előrelépésre van még szükség ezek tartalmát és tagállami végrehajtását illetően;
26. felhívja az európai versenypolitikai biztos figyelmét a Parlament által elfogadott, az Európai Unióban működő nagy élelmiszer-áruházak hatalmi visszaéléseinek vizsgálatáról és jogorvoslásáról szóló fent említett nyilatkozatra; csalódottságát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottságnál nem talált meghallgatásra ez a felhívás; ezzel összefüggésben szorgalmazza a kiskereskedelemben megfigyelhető piaci koncentráció és kartellképződés vizsgálatát, valamint szabálytalanságok esetén büntetések kiszabását kéri;
27. felszólítja a Bizottságot, hogy éves jelentéseiben vizsgálja meg a termelői és fogyasztói árak közötti szakadékot, a tagállamokban alkalmazott árak közötti különbségeket, illetve a különböző mezőgazdasági termékek árai közötti különbségeket;

2009. március 26., csütörtök

28. megállapítja, hogy a nagyvállalatok egyértelmű és jól ismert gazdasági előnyökkel rendelkeznek (méret- és választékgazdaságosság), ami lehető teszi a költségek és ezáltal az árak csökkentését; hangsúlyozza azonban, hogy az élelmiszerellátási lánc javítását szolgáló intézkedéseknek elő kell mozdítaniuk az ezen előnyök mezőgazdasági ágazat általi kihasználását célzó hatékony rendszerek (például klaszterek, hálózatok, szakmai szervezetek) létrehozását annak érdekében, hogy csökkenteni lehessen a lánc későbbi szakaszaiban tevékenykedő vállalatok haszonrésére nehezedő nyomást;

29. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az élelmiszerellátási láncban versenyproblémákat okozó főbb gyakorlatokról készült felmérésben az „Élelmiszerárak Európában” című, fent említett bizottsági közlemény nem foglalkozik a kiskereskedelemben és bizonyos mértékig a nagykereskedelemben megfigyelhető, piaci erőfölénnyel való visszaéléssel; úgy véli, hogy a nagy piaci részesedéssel rendelkező vállalatok versenyellenes gyakorlata, mint például a kizárólagossági megállapodások vagy az árukapcsolási kötelezettség jelentős mértékben visszaveti az egészséges versenyt az élelmiszerellátási láncban;

Az Európai Unió szerepe

Reagálás a piaci kiegyensúlyozatlanságokra

30. támogatja a Bizottság elhatározását, hogy létrehozza az ártendenciák és a ráfordítás költségeinek az egész ellátási láncban való kimutatására képes hatékony EU piacfigyelő rendszert; úgy véli, hogy egy ilyen rendszernek biztosítania kell az átláthatóságot, és lehetővé kell tennie a hasonló termékek határokon átnyúló összehasonlítását; úgy véli, hogy ezt a rendszert az Eurostattal és a nemzeti statisztikai hatóságokkal szoros együttműködésben kell kialakítani, és az európai fogyasztói központok hálózatával (ECC) kapcsolatot tartva kell működtetni; utal arra az alapelvre, miszerint a pótlólagos költségeknek és terheknek ésszerű határokon belül kell maradniuk;

31. felszólítja a Bizottságot, hogy hozzon létre közösségi jogi keretet, amely egyéb intézkedések mellett kiterjed a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ átfogó felülvizsgálatára, és amely elősegíti az élelmiszerellátási lánc különböző szereplői közötti kiegyensúlyozott kapcsolatokat, megakadályozva a tisztességtelen gyakorlatokat és előmozdítva a kereskedelmi haszonkulcs igazságosabb elosztását;

32. felszólítja a nemzeti és EU szintű versenyhatóságokat a fogyasztói árak Európai Unió-szerte való megvizsgálására és értékelésére a versenyszabályok tiszteletben tartásának biztosítása és az értékláncot alkotó különböző szereplők felelősségének meghatározása érdekében; hangsúlyozza, hogy az árak lefelé való elmozdulásának rövid távon a fogyasztóknál kell érvényesülnie, míg az árak felfelé való elmozdulásának gyorsabban kell a termelőknél érvényesülnie;

33. megállapítja, hogy az árképzési struktúrák nagyobb átláthatóságát olyan uniós adatbázis kialakítása révén lehet elérni, amely a polgárok számára könnyen elérhető, és információt nyújt az egész Európai Unióból származó termékek és termelési eszközök árára, valamint az energiával, bérekkel, bérleti díjakkal, illetékekkel és adókkal kapcsolatos költségekre vonatkozóan; felszólítja a Bizottságot egy ilyen számítógépes rendszer megtervezésére, meglévő nemzeti minták – például a francia „observatoires des prix” (árfigyelő) – alapján; továbbá szükségesnek véli a mezőgazdasági termékeket, ráfordítást és élelmiszerárakat megfigyelő nemzetközi központ kialakítását az ENSZ Élelmészeti és Mezőgazdasági Világszervezetével (FAO) együttműködésben, az erre vonatkozó adatok jobb nemzetközi szintű nyomon követése érdekében;

34. felszólítja a termelési és az elosztási lánc különböző szereplőit, hogy a mezőgazdasági termékek árai átláthatóságának előmozdítása érdekében egymással együttműködve dolgozzák ki a legjobb gyakorlatokat, illetve az eredménytáblákat;

35. kéri a tagállami hatóságokat és az Európai Bizottságot, hogy folytassanak részletes kutatást és bocsásanak rendelkezésre elemzést a mezőgazdasági termelőknek fizetett ár és a végső fogyasztói ár közötti ártranszmisszió és árrés vonatkozásában, valamint tegyenek közzé elemzést a nagy élelmiszer-áruházak elhelyezkedéséről, számáról és forgalmáról, továbbá azok egyedi szállítási költségeiről és energiafogyasztásáról; felszólítja a tagállami hatóságokat és a Bizottságot, hogy vizsgálják meg, még mindig megfelelő-e a kiskereskedelmi piaci tendenciák tekintetében a domináns piaci helyzet létrehozására vonatkozó kritériumok; felszólít egy, az élelmiszerellátó láncot figyelő, a nemzeti versenyhatóságokkal együttműködő bizottsági munkacsoport újbóli felállítására;

⁽¹⁾ HL L 200., 2000.8.8., 35. o.

2009. március 26., csütörtök

36. megállapítja, hogy a termelői és fogyasztói árak közötti különbség egyik oka az élelmiszerellátási láncban tapasztalt egyensúlyhiány, és hogy ennek ellenére az Európai Unió nem rendelkezik megfelelő intézkedésekkel a termelői szervezetek szövetkezetek vagy más szervezetek formájában történő támogatására a kínálati koncentráció növelésének ösztönzése érdekében; kéri a Bizottságot, hogy mind a KAP, mind az egyéb EU politikák keretén belül hozzon intézkedéseket az említett szervezetek támogatása céljából, mert ennek eredményeként javul a piac szervezethez és nő a termelők tárgyalóereje az élelmiszerellátási lánc többi szereplőjével szemben;

37. javasolja, hogy a közösségi jogszabályok alapján az élelmiszerellátási lánc valamennyi szakaszában a verseny ellenőrzése tekintetében széles körű feladatokat ellátó nemzeti versenyhatóságok a Bizottság közreműködésével, a nyitott koordinációs módszer alkalmazásával erősítsék meg együttműködésüket a termelési költségek és a kereskedelem figyelemmel kísérése terén, a belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében;

38. úgy véli, hogy mivel a kiskereskedelmet elsősorban a nemzeti jogi, gazdasági, politikai és kulturális adottságok határozzák meg, az Európai Versenyhatóságok Hálózatának (EVH) keretében biztosítani kell az információk fokozottabb cseréjét, valamint lehetőség szerint össze kell hangolni a tagállamok intézkedéseit a EU szinten tevékenykedő vállalatok versenyellenes gyakorlatának vizsgálata tekintetében;

39. szorgalmazza, hogy a lisszaboni stratégia keretében támogassák azokat a nemzeti terveket, amelyek a kiskereskedelmi ágazatban alkalmazott olyan indokolatlan nemzeti szabályozási beavatkozások csökkentésére vagy visszavonására irányulnak, amelyek a fogyasztók kárára korlátozzák a versenyt és az élelmiszerellátási lánc zavartalan működését;

40. úgy véli, hogy mind nemzeti, mind EU szinten alkalmazni kell az engedékenységi programokat, hogy az illetékes versenyhatóságok gyakrabban tudomást szerezhessenek az élelmiszerellátási láncolatban előforduló versenyellenes gyakorlatokról;

41. rámutat, hogy a közösségi versenyszabályok mellett a kiskereskedelem működését szabályozó sok más uniós szintű intézkedés is létezik, amelyek többek között magukban foglalják a belső piacra vonatkozó közösségi szabályokat és a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos közösségi jogszabályokat; hangsúlyozza, hogy ezeket az intézkedéseket össze kell hangolni és uniós szinten központilag kell koordinálni annak érdekében, hogy a fogyasztói árak tekintetében a lehető legjobb eredményeket lehessen elérni;

42. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi élelmiszerválságra nemzetközi szinten is választ kell adni; felszólít egy, a FAO köré szervezett nemzetközi hálózat kiépítésére a kielégítő mennyiségű globális élelmiszertartalékok biztosítása érdekében;

43. felszólítja a Bizottságot, hogy kössön meg egy olyan Világkereskedelmi Szervezet megállapodást, amely elegendő mozgásteret biztosít a mezőgazdasági ágazat számára ahhoz, hogy továbbra is versenyképes maradjon a fejlődő országokkal szemben; úgy véli, hogy az EU termelési szabványok megőrzésének és betartásának biztosítása érdekében kiemelkedő fontosságú, hogy ennek során a nem kereskedelmi vonatkozásokra is kitérjenek;

44. szorgalmazza, hogy bizonyos alapvető élelmiszerek tekintetében – a kőolajtermékekhez hasonlóan – uniós szinten dolgozzanak ki válság-előkészületi és tárolási terveket;

45. felszólít a mezőgazdasági árukkal zajló pénzügyi spekuláció ellen fellépő mechanizmusok és az azokon alapuló pénzügyi eszközök bevezetésére; támogatja a Bizottság annak megvizsgálására irányuló szándékát, hogy milyen intézkedéseket lehetne hozni a mezőgazdasági árupiacra jellemző áringadozások csökkentése érdekében;

46. felszólít a kisebb mezőgazdasági termelők közötti együttműködést támogató intézkedésekre, a nagyobb termelőkkel, feldolgozókkal és kereskedőkkel szembeni versenyképességük javítása érdekében; úgy véli, hogy az Európai Uniónak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell különböző kereskedelmi formák meglétét, valamint óvakodniuk kell az élelmiszerpiac további koncentrációhoz vezető teljes liberalizációjától; felhívja a Bizottságot, hogy készítsen zöld könyvet a termelői szervezetek megerősítéséről, a teljes ellátási láncot szem előtt tartó hatékony megközelítésről és a nagyobb kiskereskedelmi láncok piaci erejéről;

2009. március 26., csütörtök

47. felszólítja a Bizottságot, hogy fokozottabban ellenőrizze az élelmiszer-behozatalt, különösen az EU higiéniai és környezetvédelmi előírások betartása tekintetében, annak érdekében, hogy az uniós fogyasztókat az importtermékekkel ne tegyék ki nagyobb kockázatoknak;

48. szükségesnek tartja a mezőgazdasági kínálat nagyobb koncentrációjának a különböző társulási jogi formák támogatásán keresztül előmozdítását az élelmiszerláncon belüli erőviszonyok kiegyensúlyozása, a mezőgazdasági termelők által előállított termékek hozzáadott értékének növelése és a többi kereskedelmi szereplővel szembeni tárgyaló erejük erősítése céljából;

49. felszólít egy európai élelmiszertermelési tanácsadó szolgálat újbóli felállítására, amely a mezőgazdasági termelőknek és a termelői szervezeteknek ad tanácsot a termékek forgalmazásáról, a kiskereskedelmi piacról és konkrét termékek előállításának lehetőségeiről;

50. felszólít egy, a fogyasztókat és mezőgazdasági termelőket szolgáló telefonos ügyelet létrehozására, ahol bejelenthetik a visszaélések eseteit, és ahol az egész Unióból származó információk állnak rendelkezésre összehasonlítható termékekről és árakról; úgy véli, hogy ezt az ügyeletet az ECC-k keretében kellene létrehozni és működtetni;

51. üdvözli a fogyasztói piaci eredménytábla bevezetését, amely a belső piac jobb ellenőrzésének és a fogyasztók jobb tájékoztatásának eszköze;

52. aggodalmának ad hangot a közvetítők végső fogyasztói árra gyakorolt befolyása miatt; felszólítja a Bizottságot, hogy kezdeményezze egy, az ellátási láncra vonatkozó elemzés elkészítését, amely az árképzési láncon belüli egyes szereplők szerepének jobb megértését szolgálja;

A termelők közelítése a fogyasztókhoz

53. szorgalmazza a közelmúltban elfogadott iskolagyümölcs-programhoz hasonló politikák bevezetését, amelyek elősegítik a szélesebb körű és közvetlenebb kapcsolat kialakulását a termelők és a fogyasztók között, mivel ezáltal jelentősebb szerep biztosítható a termelők számára a piacon, és egyúttal jobb és szélesebb választék nyújtható a fogyasztóknak; ilyen politika például a termékek termelők általi közvetlen értékesítésére irányuló lehetőségek megteremtése és támogatása;

54. felszólítja a Bizottságot, hogy az adminisztratív terhek és egyéb korlátozások megszüntetése útján tegyen lépéseket a termelői szervezetek, például a szövetkezetek egyesülésének és együttműködésének megkönnyítésére annak érdekében, hogy a termelői szervezetek nagyobb méretük révén képesek legyenek alkalmazkodni a globalizált piac ellátási feltételeihez;

55. úgy véli, hogy a rendszeren belül a bizalom kialakításához a legfontosabb a fogyasztók szélesebb körű és jobb tájékoztatása, és minden erőfeszítést meg kell tenni a fogyasztók ismereteinek bővítése, valamint pontos tájékoztatásuk és semleges információkkal való ellátásuk érdekében;

56. szorgalmazza, hogy a fogyasztók tájékoztatása során különös hangsúlyt fektessenek az uniós termelőknek a közösségi környezetvédelmi, élelmiszerbiztonsági és állatjóléti szabályok betartására irányuló erőfeszítéseire;

57. hangsúlyozza, hogy a fogyasztóvédelmi politika nem csak az árakra, hanem az élelmiszerek választékára és minőségére is kiterjed; ezért javasolja, hogy a Bizottság vizsgálja meg, hogy az élelmiszerellátási láncban és különösen a kiskereskedelmi ágazatban milyen feltételek esetén figyelhető meg a termékek minőségének és választékának romlása;

58. megállapítja, hogy a helyi kiskereskedelmi boltok hozzáadott értéket jelentenek, mivel jelentősen hozzájárulnak a termelők és a fogyasztók közötti szakadék áthidalásához, továbbá a vidéki térségekben munkalehetőségek teremtése és a meglévő társadalmi kapcsolatok erősítése révén javítják az életminőséget is;

2009. március 26., csütörtök

59. úgy véli, hogy az új technológiák és az internet használatát széleskörűen támogatni kell; hangsúlyozza, hogy az új technológiák segítségével több információt lehet biztosítani a különböző termékváltozatok helyéről, áráról és jellemzőiről; úgy véli, így jobban kielégíthető a piaci réseknél jelentkező kereslet, és nagyobb választékot lehet kínálni a fogyasztóknak; támogatja, hogy az EU vidékfejlesztési, versenyképességi és kohéziós alapokat használják fel a termelők korszerű technológián és interneten keresztül történő piacra jutásának megkönnyítésére;

60. szorgalmazza olyan intézkedések meghozatalát, amelyek nagyobb lendületet adnak a „helyi élelmiszerek” koncepciójának, és különösen szorgalmazza az olyan intézkedéseket, amelyek célja az értékesítés ösztönzése és a fogyasztóknak az érintett termékek jellegzetességeiről és fogyasztásuk egészségre és gazdaságra gyakorolt jótékony hatásáról való tájékoztatása, valamint amelyek támogatják a hagyományos piacokat és kereskedési formákat, amelyek révén a termelők közvetlenül találkoznak a fogyasztókkal;

61. kéri, hogy az Európai Unió és a tagállamok fokozottabban támogassák a biogazdaságokat; továbbá szorgalmazza, hogy a fogyasztók az ilyen jellegű mezőgazdasági termelésre irányuló ambiciózus pénzügyi ösztönző politika révén elfogadható árú, kiváló minőségű termékekhez juthassanak hozzá;

62. sürgeti a termelők közötti együttműködés megerősítését a termelői szervezetek hagyományos formáját követve vagy a mezőgazdasági termelők értékesítési műveletei terén bevezetendő új együttműködési formák kialakításával;

63. kéri a mezőgazdasági termékek közötti differenciálás nagyobb támogatását a minőség függvényében különböző áraknak helyet hagyó értékesítési koncepció keretében;

64. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az élelmiszergyártóknak az erős márkanevből vagy a termékek megkülönböztetéséből eredő, a kiskereskedőket hátrányos helyzetbe hozó tárgyalási erejét a Bizottság fent említett, „Élelmiszerek Európában” című közleménye aránytalanul negatívan értékeli az olyan sokkal fontosabb tényezőkhöz viszonyítva, mint például a nem kielégítő verseny vagy az oligopolisztikus/monopolisztikus gyakorlatok; úgy véli, hogy egy erős márkanev megteremtése vagy a termékek megkülönböztetése megengedett gyakorlatok, és csupán az ezekből adódó helyzettel való visszaélés minősül tisztességtelen gyakorlatnak;

65. szorgalmazza a mezőgazdasági termékeket megkülönböztető származási és földrajzi jelzések, valamint más tanúsítványok védelmére irányuló EU politikák megerősítését és racionalizálását; e tekintetben üdvözli „A mezőgazdasági termékek minőségéről: termékszabványok, gazdálkodással kapcsolatos követelmények és minőségi rendszerek” című, 2008. október 15-i zöld könyv (COM(2008)0641) megjelenése által indított vitát;

66. úgy véli, szükség van az európai mezőgazdasági termékeken feltüntetendő különleges címke lehetőségének meglévő mintákon alapuló, alaposabb feltárására; véleménye szerint e címkének garantálnia kellene az EU termelési szabványok betartását, így például a termelési és elosztási lánc minden pontján a piaci szereplőkkel szembeni méltányos bánásmódot; úgy véli, hogy ez a címke arra ösztönözné a fogyasztókat, hogy EU termékeket fogyasszanak, ezáltal támogatva az uniós termelőket;

67. felszólítja a Bizottságot, hogy elemezze a közösségi környezetvédelmi előírások betartásából fakadó termelői költségeket, továbbá azt, hogy ezek az előírások mennyire térnek el a különböző tagállamokban, figyelembe véve, hogy ezek az előírások szigorúbbak, mint az importált termékekre vonatkozóak;

*

* *

68. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.